

DOI: 10.7251/GFP2010286J

UDC: 347.991:347.962(497.6Republika Srpska)

Sudska praksa*Datum prijema:*
03. april 2020.*Datum prihvatanja:*
31. maj 2020.*Prof. dr***Dragan
Jovašević***Redovni profesor, Pravni
fakultet Univerziteta u Nišu,
email:jovas@prafak.ni.ac.rs***Praksa vrhovnog suda Republike
Srpske****ODMERAIVANJE KAZNE**

I) Olakšavajuće okolnosti, koje se naglašavaju u žalbi branioca optuženog, a odnose se na lične i porodične prilike optuženog, da se radi o licu starije životne dobi (rođen 1944. godine) i da je neosuđivan, te njegov stav prema djelu, iskazan u priznanje krivice i kajanju za počinjeno djelo, su pravilno utvrđene i, sa aspekta sadržaja, obrazložene u pobijanoj presudi. Međutim, u okviru opštih pravila o odmjeravanju kazne, ovim okolnostima, po ocjeni ovog suda, nije dat pravilan značaj. Naime, priznanje krivice uslijedilo je nakon izvođenja dokaza tužilaštva (saslušanja svjedoka), a verbalno iskazano kajanje na glavnom pretresu za počinjeno krivično djelo i nastupjele posljedice, bez realnih pokazatelja upućenih porodici oštećenih, neposredno nakon predmetne saobraćajne nezgode i sve do početka suđenja (kako to potvrđuje svjedok Č.B., otac oštećenog B.B.), nema onaj značaj koji mu, u okviru olakšavajućih okolnosti, daje pobijana presuda.

Naime, navedene olakšavajuće okolnosti se moraju, u skladu sa opštim pravila o odmjeravanju kazne, cijiniti u povezanosti sa utvrđenim i u pobijanoj presudi obrazloženim otežavajućim okolnostima, na koje se, po ocjeni ovog suda, osnovano ukazuje argumentima iz žalbe tužioca. Naime, kao otežavajuću okolnost, nužno je cijeni činjenicu da je, pored smrtno stradalog B.B. (što predstavlja bitno obilježje konkretnog krivičnog djela), u predmetnoj saobraćajnoj nezgodi, teške tjelesne povrede zadobio i oštećeni D.C. Kada se navedeno cijeni u povezanosti sa okolnostima izvršenja djela, i težine kršenja više blanketnih propisa iz izreke pobijane presude, a posebno stepen koncentracije alkohola u krvi optuženog u vrijeme predmetne saobraćajne nezgode (2,90 g/kg), što predstavlja granicu teškog pijanstva i prepitosti, kako je to utvrđeno na osnovu nalaza i mišljenja vještaka V.B., da se oštećeni B.B., motornim vozilom, propisno, kretao svojom stranom kolovoza (na kojoj je došlo do udara sa vozilom optuženog), i da, ni na koji način nije doprinio nastanku predmetne saobraćajne nezgode, po ocjeni ovog suda, nužno je izricanje veće kazne zatvora od one koja je zakonom propisani minimum za predmetno krivično djelo i koja je izrečena pobijanom presudom”.

*(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 o K 022628
18 od 02.10.2018. godine)*

II) Pravično je prvostepeni sud cijenio olakšavajuće okolnosti, detaljno obrazložene u pobijanoj presudi, za svakog od optuženih pojedinačno, naglašavajući značaj njihovih ličnih i porodičnih prilika, te činjenicu da optuženi V.V., nije osuđivan. S druge strane, kao otežavajuće okolnosti, pravilno je prvostepeni sud cijenio težinu počinje-

nog krivičnog djela, sa aspekta zakonom propisane kazne za to djelo, količinu i vrstu opojne droge, te činjenicu da je optuženi N.M. osuđivan (zbog krivičnog djela protiv imovine - izrečena uslovna osuda). Međutim, sve navedene olakšavajuće okolnosti, u svojoj ukupnosti, suprotno argumentima iz žalbe tužioca, po ocjeni ovog suda, ne opravdavaju izricanje veće kazne zatvora od one koja je izrečena pobijanom presudom u trajanju od po 5 (pet) godina, niti navedene otežavajuće okolnosti, opravdavaju izricanje manje kazne zatvora od one koja je propisana kao minimum kazne za krivično djelo neovlaštene proizvodnje i prometa opojnih droga. Cijeneći navedeno, kazna zatvora izrečena pobijanom presudom, po ocjeni ovog suda, predstavlja potrebnu i dovoljnu mjeru kazne, prvenstveno sa aspekta njene individualizacije, te svrhe kažnjavanja”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 O K 021103 18 od 06.12.2018. godine)

III)”Pravilno su utvrđene i u pobijanoj presudi obrazložene olakšavajuće okolnosti na strani optuženog, prvenstveno da nije osuđivan, zatim životnu dob, tj. da se radi o relativno mladom čovjeku, da je u završnoj riječi izrazio žaljenje, te otežavajuće okolnosti i to da je upravljao vozilom pod dejstvom alkohola sa 1,32 promila, što je na gornjoj granici lakog pijanstva, kao i nepropisnu vožnju brzinom od 75,3 km/h u gradu, gdje je brzina ograničena na 50 km/h (koje okolnosti činjeničnim opisom djela, nisu stavljene na teret optuženom, u smislu da je prekršio blankentne norme). S toga ovaj sud smatra da je izrečena kazna zatvora po prvostepenoj presudi nužna i potrebna ali i dovoljna mjera kazne za ostvarenje svrhe kažnjavanja”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 O K 003650 18 od 26.02.2019. godine)

IV)”Kazna zatvora izrečena tom presudom, u trajanju od 1 (jedne) godine, odmjerena je uz pravilnu ocjenu svih utvrđenih olakšavajućih okolnosti koje su detaljno obrazložene u pobijanoj presudi koje u svojoj ukupnosti i po ocjeni ovog suda, predstavljaju osobito olakšavajuće okolnosti i opravdavaju ublažavanje kazne zatvora do one granice odmjerene tom presudom. Lične i porodične prilike optuženog (neosuđivan, otac dvoje djece, starije životne dobi), težina djela, sa aspekta izostanka težih posljedica povređivanja tjelesnog integriteta oštećenog, protek vremena od izvršenja djela kojem optuženi nije doprinio, te izostanak otežavajućih okolnosti, po ocjeni ovog suda, ne opravdavaju izricanje kazne zatvora u dužem trajanju, kako se to predlaže u žalbi tužioca. Druge okolnosti, koje se navode u ovoj žalbi a posebno da je oštećeni bio civil, suprotno stavu iz te žalbe, ne može se cijiniti kao otežavajuća okolnost, jer je navedeni status oštećenog, bitan element bića krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva za koje je optuženi oglašen krivim”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 O K 004582 18 od 21.8.2018. godine)

V)”Suprotno navodima ove žalbe, prvostepeni sud je kao olakšavajuću okolnost optuženima cijenio korektno ponašanje pred sudom, te nije kao otežavajuću okolnost cijenio činjenicu da su optuženi djelo počinili sa direktnim umišljajem, kako se to pogrešno navodi u ovoj žalbi. Nasuprot tome, ovaj sud nalazi da je žalba okružnog tužioca osnovano ukazala da pobijana presuda nije pravilno ocijenila sve okolnosti od kojih zavisi da li će kazna biti veća ili manja, pa je tako sa jedne strane, precijenila značaj olakšavajućih okolnosti, a s druge strane, nije u dovoljnoj mjeri cijenila posljedicu djela - smrt više lica, kao otežavajuću okolnost. Naime, za krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika propisana je kazna zatvora od najmanje 5 (pet) godina, sa mogućnošću osude na kaznu zatvora od 20 (dvadeset) godina.

Optuženi su za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini i oružanog sukoba između Armije Republike Bosne i Hercegovine i Vojske Republike Srpske lišili života čak sedam ratnih zarobljenika, pa ova okolnost, nije u dovoljnoj mjeri cijunjena od strane prvostepenog suda, prilikom odmjeravanja kazne, na šta je žalba tužioca pravilno ukazala. S toga, ovaj sud nalazi da je žalba tužioca osnovano ukazala da kazne koje prvostepena presuda izriče optuženima, nisu u skladu sa opštim pravilima o odmjeravanju kazne, jer u mjeri izrečenih kazni nisu dovoljno cijunjene sve okolnosti pod kojima je djelo učinjeno”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 O K 001926 18 od 20.11.2018. godine)

VI) Utvrđenim olakšavajućim okolnostima, prvostepeni sud je dao pravilan značaj, ocjenjujući ih kao osobito olakšavajuće okolnosti, prvenstveno imajući u vidu da optuženi nije osuđivan, te porodične i lične prilike optuženog, da je od izvršenja djela proteklo 26 godina, koju okolnost prvostepeni sud pravilno cijeni i obrazlaže sa aspekta njegovog ponašanja u tom vremenu i nakon okončanja rata u BiH. Ove okolnosti, u svojoj ukupnosti, a zatim način izvršenja djela i posljedice, sa aspekta težine povrede zaštićenog dobra i time težine kršenja međunarodnog humanitarnog prava, po ocjeni ovog suda, ne opravdavaju izricanje kazne zatvora u dužem vremenskom trajanju. Kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 3 (tri) mjeseca, izrečena pobijanom presudom za počinjeno djelo, po ocjeni ovog suda, odražava pravilnu ravnotežu vrijednosnog značaja svih ovih okolnosti relevantnih za individualizaciju kazne, te ostvarenje opšte svrhe kažnjavanja, u njenom specijalnom i generalnom obliku. Za sve te okolnosti, ocjenjene pojedinačno i u međusobnoj povezanosti, dato je argumentovano i valjano obrazložene u pobijanoj presudi, tako da je, i po ocjeni ovog suda, izrečena kazna zatvora, potrebna i dovoljna mjera kazne za ostvarenje navedene svrhe kažnjavanja”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 O K 005475 18 od 17.01.2019. godine)

VII) Pravilno su utvrđene i u pobijanoj presudi obrazložene olakšavajuće okolnosti na strani optuženog, prvenstveno da nije osuđivan, zatim životnu dob, tj. da se radi o relativno mladom čovjeku, da je u završnoj riječi izrazio žaljenje, te otežavajuće okolnosti i to da je upravljao vozilom pod dejstvom alkohola sa 1,32 promila, što je na gornjoj granici lakog pijanstva, kao i nepropisnu vožnju brzinom od 75,3 km/h u gradu, gdje je brzina ograničena na 50 km/h (koje okolnosti činjeničnim opisom djela, nisu stavljene na teret optuženom, u smislu da je prekršio blankentne norme). S toga ovaj sud smatra da je izrečena kazna zatvora po prvostepenoj presudi nužna i potrebna ali i dovoljna mjera kazne za ostvarenje svrhe kažnjavanja”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 O K 003650 18 od 26.02.2019. godine)

VIII) Pravilno su utvrđene i u pobijanoj presudi obrazložene olakšavajuće okolnosti na strani optuženog, prvenstveno da nije osuđivan, zatim životnu dob, tj. da se radi o relativno mladom čovjeku, da je u završnoj riječi izrazio žaljenje, te otežavajuće okolnosti i to da je upravljao vozilom pod dejstvom alkohola sa 1,32 promila, što je na gornjoj granici lakog pijanstva, kao i nepropisnu vožnju brzinom od 75,3 km/h u gradu, gdje je brzina ograničena na 50 km/h (koje okolnosti činjeničnim opisom djela, nisu stavljene na teret optuženom, u smislu da je prekršio blankentne norme)”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 O K 003650 18 od 26.02.2019. godine)

IX) Olakšavajuće okolnosti, koje se naglašavaju u žalbi branioca optuženog, a odnose se na lične i porodične prilike optuženog, da se radi o licu starije životne dobi (rođen 1944. godine) i da je neosuđivan, te njegov stav prema djelu, iskazan u priznanje krivice i kajanju za počinjeno djelo, su pravilno utvrđene i, sa aspekta sadržaja, obrazložene u pobijanoj presudi. Međutim, u okviru opštih pravila o odmjeravanju kazne, ovim okolnostima, po ocjeni ovog suda, nije dat pravilan značaj. Naime, priznanje krivice uslijedilo je nakon izvođenja dokaza tužilaštva (saslušanja svjedoka), a verbalno iskazano kajanje na glavnom pretresu za počinjeno krivično djelo i nastupjele posljedice, bez realnih pokazatelja upućenih porodici oštećenih, neposredno nakon predmetne saobraćajne nezgode i sve do početka suđenja (kako to potvrđuje svjedok Č.B., otac oštećenog B.B.), nema onaj značaj koji mu, u okviru olakšavajućih okolnosti, daje pobijana presuda.

Naime, navedene olakšavajuće okolnosti se moraju, u skladu sa opštim pravila o odmjeravanju kazne, cijeliti u povezanosti sa utvrđenim i u pobijanoj presudi obrazloženim otežavajućim okolnostima, na koje se, po ocjeni ovog suda, osnovano ukazuje argumentima iz žalbe tužioca. Naime, kao otežavajuću okolnost, nužno je cijeni činjenicu da je, pored smrtno stradalog B.B. (što predstavlja bitno obilježje konkretnog krivičnog djela), u predmetnoj saobraćajnoj nezgodi, teške tjelesne povrede zadobio i oštećeni D.C. Kada se navedeno cijeni u povezanosti sa okolnostima izvršenja djela, i težine kršenja više blanketnih propisa iz izreke pobijane presude, a posebno stepen koncentracije

alkohola u krvi optuženog u vrijeme predmetne saobraćajne nezgode (2,90 g/kg), što predstavlja granicu teškog pijanstva i prepitosti, kako je to utvrđeno na osnovu nalaza i mišljenja vještaka, da se oštećeni B.B., motornim vozilom, propisno, kretao svojom stranom kolovoza (na kojoj je došlo do udara sa vozilom optuženog), i da, ni na koji način nije doprinio nastanku predmetne saobraćajne nezgode, po ocjeni ovog suda, nužno je izricanje veće kazne zatvora od one koja je zakonom propisani minimum za predmetno krivično djelo i koja je izrečena pobijanom presudom. Navedeno, prvenstveno, sa aspekta opšte svrhe kažnjavanja, u njenom generalnom i specijalnom obliku”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 O K 022628 18 od 02.10.2018. godine)

X) “Sve olakšavajuće okolnosti sud je pravilno utvrdio, ali pogrešno je kao otežavajuće okolnosti cijenio odsustvo kajanja, poricanje krivičnog djela i posljedice krivičnog djela po oštećenu. Optuženom se sudi jer je počinio krivično djelo i za to krivično djelo mu se izriče zakonom propisana sankcija zbog čega odsustvo kajanja ne predstavlja otežavajuću okolnost, ali iskreno i realno iskazano kajanje zbog učinjenog krivičnog djela može da predstavlja olakšavajuću okolnost, čiji doprinos sud cijeni u svakom konkretnom slučaju zavisno od načina ispoljavanja i faze postupka u kojoj je pokazano.

Optuženi nije dužan da prizna krivično djelo i negiranje krivičnog djela je njegovo pravo na odbranu koje se ne može cijeliti kao otežavajuća okolnost, nasuprot priznanju radnji izvršenja ili samog krivičnog djela koje se može cijeliti kao olakšavajuća okolnost. Takođe, uobičajene posljedice krivičnog djela koje su elemenat njegovog bića, što je ovdje slučaj, ne mogu se cijeliti kao otežavajuća okolnost, već samo ako u znatnoj mjeri prevazilaze težinu koju zakon propisuje za to djelo kroz grupni i posebni zaštitni objekt. Međutim, kada se ove okolnosti pravilno cijene kao što je rečeno one su bez uticaja na visinu kazne zatvora u trajanju od pet godina koja je pobijanom presudom optuženom izrečena. Po nalaženju ovog suda ona predstavlja pravu mjeru kazne kojom će se ostvariti svrha krivičnih sankcija i kažnjavanja koja je zakonom propisana”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 O K 000033 18 od 02.11.2018. godine)

XI) “Sve olakšavajuće okolnosti sud je pravilno utvrdio, ali pogrešno je kao otežavajuće okolnosti cijenio odsustvo kajanja, poricanje krivičnog djela i posljedice krivičnog djela po oštećenu. Optuženom se sudi jer je počinio krivično djelo i za to krivično djelo mu se izriče zakonom propisana sankcija zbog čega odsustvo kajanja ne predstavlja otežavajuću okolnost, ali iskreno i realno iskazano kajanje zbog učinjenog krivičnog djela može da predstavlja olakšavajuću okolnost, čiji doprinos sud cijeni u svakom konkretnom slučaju zavisno od načina ispoljavanja i faze postupka u kojoj je pokazano. Optuženi nije dužan da prizna krivično djelo i negiranje krivičnog djela je njegovo pravo na odbranu koje se ne može cijeliti kao otežavajuća okolnost, nasuprot priznanju radnji izvršenja ili samog krivičnog djela koje se može cijeliti kao olakšavajuća okolnost.

Takođe, uobičajene posljedice krivičnog djela koje su elemenat njegovog bića, što je ovdje slučaj, ne mogu se cijeliti kao otežavajuća okolnost, već samo ako u znatnoj mjeri prevazilaze težinu koju zakon propisuje za to djelo kroz grupni i posebni zaštitni objekt. Međutim, kada se ove okolnosti pravilno cijene kao što je rečeno one su bez uticaja na visinu kazne zatvora u trajanju od pet godina koja je pobijanom presudom optuženom izrečena. Po nalaženju ovog suda ona predstavlja pravu mjeru kazne kojom će se ostvariti svrha krivičnih sankcija i kažnjavanja koja je zakonom propisana”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 O K 000033 18 od 02.11.2018. godine)

XII) “Navedene olakšavajuće okolnostima i to neosuđivanost, loše zdravstveno stanje optuženog, starija životna dob, su pravilno ocijenjene i dat im je adekvatan značaj, sa aspekta utvrđenih i obrazloženih otežavajućih okolnosti. Cijeneći zakonom propisanu kaznu za počinjeno krivično djelo (kazna zatvora do tri godine), po ocjeni ovog suda, izrečena kazna zatvora u trajanju od 1 (jedene) godine i 6 (šest) mjeseci, potrebna je mjera kazne za ostvarenje svrhe kažnjavanja u njenom generalnom i specijalnom obliku”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 O K 005940 18 od 06.11.2018. godine)

XIII) “Izrečena kazna zatvora pravilno je odmjerena, obzirom na brojne otežavajuće okolnosti obrazložene u pobijanoj presudi, i to da se radi o produženom krivičnom djelu, sa više različitih oblika polnih radnji i obljuje, izvršenih u kontinuitetu i dužem vremenskom periodu od osam godina, u kojima je optuženi iskazao upornost, ali i bezobzirnost, jer je, kao srodnik oštećene, zloupotrijebio to svojstvo i bliskost sa njom, te imajući u vidu vrlo nisku starosnu dob oštećene u vremenu početka preduzimanja tih radnji protiv polnog integriteta, koja sa tog aspekta prevazilazi bitne elemente predmetnog krivičnog djela. Cijeneći navedeno, ovaj sud nalazi da izrečena kazna zatvora, predstavlja potrebnu mjeru kazne radi ostvarenja svrhe kažnjavanja u njenom generalnom i specijalnom obliku”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 15 O K 003317 18 od 04.3.2019. godine)

XIV) “Pravilno su utvrđene i u pobijanoj presudi obrazložene sve olakšavajuće okolnosti, da je nezaposlen i neosuđivan, te manju količinu kriminalnih aktivnosti u odnosu na saizvršioce. Navedene okolnosti, koje je prvostepeni sud u svom zbiru cijeno kao osobito olakšavajuće okolnosti, po ocjeni ovog suda, opravdavaju izricanje blaže kazne optuženom za predmetno krivično djelo, posebno ako se ima u vidu činjenica da na strani optuženog prvostepeni sud nije našao nijednu otežavajuću okolnost”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 O K 004695 18 od 07.6.2019. godine)

XV) “Pravilno su utvrđene i u pobijanoj presudi obrazložene sve olakšavajuće okolnosti, prvenstveno porodične prilike optuženih, konkretizovane za svakog od njih pojedinačno, mlađa životna dob i narušeno zdravstveno stanje optuženog Š., a u odnosu na optuženog Đ. da živi u vanbračnoj zajednici u kojoj će uskoro postati otac, te otežavajuće okolnosti i to njihovu raniju osuđivanost, u odnosu na optuženog Š. da je predmetno krivično djelo učinio u toku vremena provjeravanja po dvije presude Osnovnog suda, kao i da je kod njega pronađena velika količina opojne droge marihuane (oko 300 grama) i u odnosu na optuženog Đ. da je radi prodaje držao i prenosio veliku količinu različite vrste opojne droge. Ovaj sud nalazi da su kazne zatvora izrečene pobijanom presudom, potrebna i dovoljna mjera kazne za ostvarivanje svrhe kažnjavanja”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 O K 021606 18 od 14.03.2019. godine)

XVI) “Pravilno je prvostepeni sud cijenio olakšavajuće okolnosti, detaljno obrazložene u pobijanoj presudi, za svakog od optuženih pojedinačno, naglašavajući značaj njihovih ličnih i porodičnih prilika, te činjenicu da optuženi V.V., nije osuđivan. S druge strane, kao otežavajuće okolnosti, pravilno je prvostepeni sud cijenio težinu počinjenog krivičnog djela, sa aspekta zakonom propisane kazne za to djelo, količinu i vrstu opojne droge, te činjenicu da je optuženi N.M. osuđivan (zbog krivičnog djela protiv imovine - izrečena uslovna osuda). Međutim, sve navedene olakšavajuće okolnosti, u svojoj ukupnosti, suprotno argumentima iz žalbe tužioca, po ocjeni ovog suda, ne opravdavaju izricanje veće kazne zatvora od one koja je izrečena pobijanom presudom”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 O K 021103 18 od 06.12.2018. godine)

XVII) “Prilikom odmjeravanja kazne ovaj sud je imao u vidu sve olakšavajuće i otežavajuće okolnosti koje su utvrđene od strane prvostepenog suda, kao i to da je krivično djelo učinjeno u prekoračenju nužne odbrane. Prema shvatanju ovog suda samo kaznom zatvora u trajanju od šest godina i šest mjeseci ostvariće se svrha krivičnih sankcija i kažnjavanja koja je zakonom propisana. Stroža vrsta kazne, za koju se zalaže žalba tužioca ne može se zasnivati na direktnom, a ne eventualnom umišljaju i odsustvu nužne odbrane koji nisu utvrđene ovom presudom što se sugeriše. S druge strane zalaganje žalbe branioca za blažim kažnjavanjem nije osnovano jer su sve olakšavajuće i otežavajuće okolnosti pravilno utvrđene i kazna koja je izrečena je sasvim odgovarajuća njihovom uticaju”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 O K 002293 18 Kž 3 od 23.01.2019. godine)

XVIII) "Utvrđene olakšavajuće okolnosti i to životna dob optuženog (73 godine), teško zdravstveno stanje, činjenica da djelo, u objektivnom smislu ne osporava, da je u vrijeme izvršenja djela bio bitno smanjeno uračunljiv, suprotno argumentima iz žalbe tužioca, ne opravdavaju izricanje veća kazne od one koju je izrekao prvostepeni sud. Sa druge strane, okolnosti koje se odnose na način izvršenja djela i stepen prekoračenja mjere odbrane nužne za odbijanje napada, od ključnog značaja su za odluku o kazni i po mišljenju ovog suda, te okolnosti u povezanosti sa vremenom u kojem je leš oštećenog bio u kući, na mjestu gdje je djelo izvršeno, pravilno pobijana presuda cijeni kao zatvora od one koju je izrekao prvostepeni sud, pa i onu ispod granica propisanih zakonom za konkretno djelo".

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 o K 000206 18 Kž 5 od 11.10.2018. godine)

XIX) "U okviru opštih pravila o odmjeravanju kazne pravilno je prvostepeni sud utvrdio sve okolnosti od značaja za visinu kazne, i o tome dao valjano obrazložene razloge u pobijanoj presudi. U toj ocjeni okolnosti, pravilan značaj je dat utvrđenim olakšavajućim okolnostima, koje su, u svojoj ukupnosti, ocjenjene kao osobito olakšavajuće. Optuženi nije osuđivan, mlade je punoljetno lice i te okolnosti opravdavaju ublažavanje kazne zatvora ispod granice propisane zakonom za krivično djelo teško ubistvo.

Slijedom toga, pravilno je kazna zatvora za to djelo ublažena do one granice koju je ocjenio prvostepeni sud, kao potrebnu mjeru kazne i utvrdio za krivično djelo teško ubistvo u pokušaju kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) godina, a za krivično djelo krađa utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci, tako da je i jedinstvena kazna zatvora od 7 (sedam) godina i 3 (tri) mjeseca, potrebna mjera kazne i u srazmjeri sa težinom djela i stepenom krivične odgovornosti optuženog, te predstavlja nužnu i potrebnu mjeru kazne, kojom će se ostvariti svrha kažnjavanja, kako sa aspekta generalne, tako i specijalne prevencije".

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 o K 021745 18 od 21.3.2019. godine)

XX) "Na strani svih optuženih ovaj sud je od olakšavajućih okolnosti našao da su porodični, oženjeni su i imaju maloljetnu djecu, da su lošeg imovnog stanja, te je na strani optuženih M.1 i J.R. cijenio činjenicu da do sada nisu osuđivani, a na strani optuženog S.1 je cijenio činjenicu da je krivična djela počinio u stanju bitno smanjene uračunljivosti. Kao otežavajuće okolnosti na strani optuženih S.R., A.R. i M.B. ovaj sud je cijenio njihovu raniju osuđivanost. Takođe je ovaj sud prilikom odmjeravanja kazni optuženih cijenio i njihov stepen krivične odgovornosti, kao i jačinu ugrožavanja zaštićenih dobara. Po ocjeni ovog suda, pojedinačne kazne zatvora koje je ovaj sud utvrdio svakom od optuženih za krivična djela za koja su oglašena krivim, kao i jedinstvene kazne zatvora, srazmjerne su težini počinjenih krivičnih djela, stepenu krivične odgovornosti optuženih i okolnostima pod kojima su djela počili i da će se upravo izrečenim kaznama zatvora postići svrha kažnjavanja, kako sa aspekta generalne, tako i sa aspekta specijalne prevencije".

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 o K 005029 18 od 12.06.2018. godine)

XXI) "Upravo kaznom zatvora u trajanju od trinaest godina i po mišljenju ovog suda u konkretnom slučaju ostvariće se zakonom propisana svrha kažnjavanja. Broj uboda koje je optuženi zadao oštećenom, s obzirom na njihovu prirodu, ne prevazilazi mjeru koja se treba cijeliti kao otežavajuća okolnost, niti je u toku postupka utvrđena sklonost optuženog ka vršenju ovakvih krivičnih djela jer se takav zaključak ne može izvesti samo iz toga što je ranije jedanput osuđivan za istovrsno krivično djelo, kao što to žalba tužioca sugeriše. S druge strane sud je utvrdio da je optuženi u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio bitno smanjeno uračunljiv i nepotrebno se bavio davanjem razloga da nema mjesta ublažavanju kazne jer kaznu i nije ublažio ali je propustio da to cijeni kao olakšavajuću okolnost, što ona u konkretnom slučaju jeste. Smrt oštećenog je zakonski element bića krivičnog djela koji sud navodi u okolnostima izvršenja djela ali ga ne cijeni kao otežavajuću okolnost, kao što to žalba branioca pogrešno zaključuje".

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 o K 005030 19 od 05.7.2019. godine)

XXII) "Sve olakšavajuće i otežavajuće okolnosti sud je pravilno utvrdio ali pogrešno je kao otežavajuću okolnost cijenio težinu posljedice jer se uobičajene posljedice krivičnog djela koje su elemenat njegovog bića, što je ovdje slučaj, ne mogu cijeliti kao otežavajuća okolnost, već samo ako u znatnoj mjeri prevazilaze težinu koju zakon propisuje za to djelo kroz grupni i posebni zaštitni objekt. Verbalno kajanje zbog učinjenog krivičnog djela predstavlja olakšavajuću okolnost ako je iskreno, a s tim što veću snagu ima ako je realno iskazano, čiji doprinos sud cijeni u svakom konkretnom slučaju zavisno od načina ispoljavanja i faze postupka u kojoj je pokazano.

Međutim, kada se ove okolnosti pravilno cijene kao što je rečeno one se nisu u potpunosti odrazile na visinu kazne dugotrajnog zatvora koja je pobijanom presudom optuženom izrečena. Po nalaženju ovog suda ona je prestrogo odmjerena i pravilnom ocjenom svih gore navedenih okolnosti optuženom kazna zatvora od trideset godina dugotrajnog zatvora predstavlja pravu mjeru kazne kojom će se ostvariti svrha krivičnih sankcija i kažnjavanja koja je zakonom propisana. Zato je ovaj sud optuženom izrekao kaznu dugotrajnog zatvora u tom trajanju, kao dovoljnu mjeru kazne kojom će se postići zakonom propisana svrha kažnjavanja".

(presuda Vrhovnog suda Republike Srbije broj 16 o K 000043 18 od 11.02.2019. godine)

XXIII) "U toj ocjeni okolnosti, pravilan značaj je dat utvrđenim olakšavajućim okolnostima i to porodične prilike, životna dob i uloga optuženog u izvršenju djela, sa aspekta njegovog doprinosa (čuvao stražu), kao manjeg značaja i neosuđivanost, te otežavajućim okolnostima, koje se odnose na stav optuženog prema djelu (radi izbjegavanja krivičnog postupka se skrivao u S., M., Nj.). Sve te okolnosti su detaljno obrazložene u pobijanoj presudi i takvo obrazloženje ovaj sud prihvata, kao valjano, nalazeći da je kazna zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine, u srazmjeri sa težinom krivičnog djela i stepenom krivične odgovornosti optuženog, i predstavlja nužnu i potrebnu mjeru kazne, kojom će se ostvariti svrha kažnjavanja, kako sa aspekta generalne, tako i sa aspekta specijalne prevencije".

(presuda Vrhovnog suda Republike Srbije broj 12 o K 005263 18 od 25.7.2018. godine)

XXIV) "Pravilno je prvostepeni sud cijenio olakšavajuće okolnosti, detaljno obrazložene u pobijanoj presudi, za svakog od optuženih pojedinačno, te značaj njihovih ličnih i porodičnih prilika, a u odnosu na optuženog, njegovu ulogu u izvršenju djela obzirom da nije neposredno primjenio silu i time ispoljio manjim stepen krivične odgovornosti. Pravilno je prvostepeni sud cijenio i činjenicu da su optuženi više puta osuđivani, a optuženi i za isto djelo. Te otežavajuće okolnosti, po ocjeni ovog suda, ne opravdavaju izricanje manje kazne zatvora od one koja je izrečena pobijanom presudom, srazmjerno ulogama u izvršenju djela. Te kazne, izrečene pobijanom presudom, po ocjeni ovog suda, predstavljaju potrebnu mjeru kazne, prvenstveno sa aspekta njene individualizacije, te svrhe kažnjavanja".

(presuda Vrhovnog suda Republike Srbije broj 13 o K 004699 18 od 26.02.2019. godine)

XXV) "U toj ocjeni okolnosti, pravilno se obrazlože u pobijanoj presudi da optuženi nije osuđivan, da je otac dvoje maloljetne djece u dobi od 5 i 8 godina. Te okolnosti koje se odnose na lične i porodične prilike optuženog, sa aspekta individualizacije kazne, po ocjeni ovog suda, ne ukazuju na nužnost izricanja kazne zatvora u dužem trajanju, kako se to predlaže u žalbi tužioca. Ova kazna predstavlja nužnu i potrebnu mjeru kazne, kojom će se ostvariti svrha kažnjavanja, kako sa aspekta generalne, tako i sa aspekta specijalne prevencije".

(presuda Vrhovnog suda Republike Srbije broj 11 o K 020657 18 od 14.6.2018. godine)

XXVI) "U okviru opštih pravila o odmjeravanju kazne, pravilno su, u postupku pred prvostepenim sudom, utvrđene olakšavajuće i otežavajuće okolnosti. Te okolnosti su veoma detaljno obrazložene, a odnose se, sa jedne strane na lična svojstva optuženog, njegov porodični status, iskazan stav optuženog prema djelu i kajanje, te sa druge na okolnosti i način izvršenja djela, kao i sama težina djela sa aspekta zakonom propisane kazne (kazna zatvora najmanje deset godina ili kazna du-

gotrajnog zatvora). Tako utvrđene okolnosti su, pravilno prihvaćene od strane drugostepenog suda, osim u dijelu obrazloženja u kojem se težina posljedice, cijeni kao otežavajuća okolnost, obzirom da takva posljedica (lišenje života dva lica), predstavlja bitan element bića krivičnog djela teško ubistvo.

Osim toga, verbalno kajanje zbog učinjenog djela, i po ocjeni ovog vijeća, i pored činjenice da je iskazano u završnoj riječi, predstavlja olakšavajuću okolnost, a značaj takvog stava optuženog prema djelu, pa time i vrednovanje te okolnosti u postupku individualizacije kazne, u konkretnom slučaju, pravilno je obrazloženo u drugostepenoj presudi. Navedene okolnosti, u povezanosti sa drugim utvrđenim olakšavajućim i otežavajućim okolnostima, prema pravilnom obrazloženju pobijane presude se nisu, u potpunosti, odrazile na visinu kazne dugotrajnog zatvora u trajanju od 35 (tridesetpet) godina, koja je prvostepenom presudom izrečena optuženom”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj: 16 o K 000043 19 od 03.2019. godine)

XXVII) “Prihvatajući pravilno utvrđene olakšavajuće okolnosti optuženog (nije osuđivan, teško zdravstveno stanje, da je djelo učinio u stanju smanjene uračunljivosti), te otežavajuće okolnosti (iskazana upornost i kontinuitet u izvršenju, posljedice koje je djelo ostavilo na oštećenu, korištenje povjerenja koje je oštećena imala prema optuženom, kao rođaku), koje okolnosti, prevazilaze bitne elemente konkretnog krivičnog djela, ovaj sud nalazi da je kazna zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine, potrebna mjera kazne za ostvarenje svrhe kažnjavanja”.

(presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 o K 020892 19 od 30.5.2019. godine)